

Όσο που εκείνο που θέλω, κατά την άποψή μου, να διευκρινίσω εδώ, είναι το πώς θα πρωτοξεκίνησε, ακουστικά και ορθογραφικά, η ονομασία του χωριού, για να καταλήξει στη σημερινή, ή να συνεχίσει ως τη σημερινή. Κι' αυτό, γιατί αν και εκτιμάται από τους διαφόρους μελετητές, ιστοριοδίφες κ.λπ. (Μ. Μ. Παπαδάκης) πώς σίγουρα το Σπήλι υπήρχε ήδη από τη Β' Βυζαντινή Περίοδο, στηριζόμαστε σε εικασίες και όχι σε γραπτές μαρτυρίες, που αρχίζουν μόνο, μετά την Ενετική κατάκτηση κι ύστερα. Και διατυπώνω την άποψη, πως η ονομασία θα ήταν Σπήλιον, όπως, Λασηθιον, Γεράνιον, Μελιδόνιον κ.λπ. Στη διάρκεια της Ενετοκρατίας θα λατινοποιήθηκε η γραφή του κι από Σπήλιον, θα γίνηκε Spili. Δηλαδή θα του αφαιρέθηκε η κατάληξη *ον* και η γραφή του πρώτου *ι*, αντί *ήτα* με *ι*. Και με αυτό τον τρόπο γραφής το συναντούμε ύστερα καθ' όλη την Ενετική περίοδο στις διάφορες απογραφικές Εκθέσεις της εποχής εκείνης. Εκτός από μια εξαίρεση, η οποία όμως δεν επικράτησε. Όπως εκείνη του έτους 1583, στην οποία ο εξ Ηρακλείου καταγόμενος και σπουδάσας στη Βενετία, Προβλεφτής Π. Καστροφύλακας, στη δική του απογραφική Έκθεση, γράφει το χωριό Spilli. Δηλαδή με δύο λάμδα. Και πάλι κατά την άποψή μου, η ορθογραφική γραφή του Π. Καστροφύλακα, των δύο λάμδα, θα οφείλεται σίγουρα στο ότι, σαν Κρητικός που ήταν και μάλιστα Ηρακλειώτης, όπου εκεί επικωριάζει το γλωσσικό φαινόμενο –καθώς και σ' άλλα μέρη της Κρήτης– με τούτο το χαρακτηριστικό. Πώς όταν πριν και μετά το γράμμα λάμδα προηγείται φωνήεν *ι* ασχέτου ορθογραφικής γραφής, και προφέρουν τέτοια λέξη, πολλοί κάνουν σαν να ηχούν, στην εκφώνησή της, όχι ένα αλλά δύο γράμματα (λάμδα). Π.χ. Σπηλ-λι, Πρέβελ-λης, Τρίπολλις, μαρούλ-λι. Όμως το ίδιο ακριβώς συμβαίνει, όπως είναι παρατηρημένο και όταν σε μια λέξη που περιέχει το γράμμα *ν* στη μέση και ακολουθεί μετά φωνήεν *ι* ασχέτου ορθογραφικής γραφής, και τότε οπότε προφέρουν, τη σχετική συλλαβή της λέξης σαν να ηχούν δύο *ν* π.χ. Σχοιν-νί, Γεράν-νι, Χάν-νι, κάν-νι, χάν-νεις κ.λπ.

ΤΟ ΣΠΗΛΙ ΣΗΜΕΡΑ

Μέσα στ' άλλα προνόμια που έχει το Σπήλι σαν πρωτεύουσα της επαρχίας Αγίου Βασιλείου, έδρα της Ιεράς και Ιστορικής Μητροπόλεως Λάμπης και Σφακίων και τώρα έδρα του Δήμου Λάμπης, που τον απαρτίζουν 19 στο σύνολό τους Αγιοβασιλειώτικα χωριά, σε συνδυασμό και με την πανοραμική φύση και τα άφθονα τρεχούμενα νερά του, το μέλλον του οπω-

